

Quicksan natuur dienstdpad

Apenheul

Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor de natuur

Definitief

Grontmij Nederland B.V.
Arnhem, 25 april 2013

Verantwoording

Titel : Quicksan natuur dienstpad Apenheul

Subtitel : Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor de natuur

Projectnummer : 329199

Referentienummer : GM-0098834

Revisie : 01

Datum : 25 april 2013

Auteur(s) : drs. E.F. Thomassen

E-mail adres : eric.thomassen@grontmij.nl

Gecontroleerd door : dr. M. Mouissie

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door :

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Grontmij Nederland B.V.
Velperweg 26
6824 BJ Arnhem
Postbus 485
6800 AL Arnhem
T +31 26 355 83 55
F +31 26 445 92 81
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Beschrijving plangebied.....	4
1.3	Projectomschrijving	6
2	Toetsingskader.....	7
1.1	Inleiding	7
1.2	Flora- en faunawet	7
1.3	De Natuurbeschermingswet	8
1.4	Ecologische Hoofdstructuur.....	9
1.4.1	Algemeen.....	9
3	Resultaten quickscan	10
3.1	Inventarisatie methode	10
3.1.1	Bronnenonderzoek	10
3.1.2	Verkenkend veldbezoek	10
3.2	Natuurbeschermingswet	10
3.3	Ecologische Hoofdstructuur.....	14
3.4	Soortbescherming	15
3.4.1	Flora	15
3.4.2	Zoogdieren.....	15
3.4.3	Vogels.....	16
3.4.4	Vissen	16
3.4.5	Amfibieën.....	17
3.4.6	Reptielen.....	17
3.4.7	Ongewervelden	17
4	Conclusies en aanbevelingen	18
4.1	Natuurbeschermingswet	18
4.2	Ecologische Hoofdstructuur.....	18
4.3	Flora- en faunawet	18
4.4	Conclusies en aanbevelingen	19
5	Geraadpleegde bronnen.....	20

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Het is de wens van de Apenheul om rondom het dierenpark, binnen ca. 3 meter buiten de huidige terreingrens een dienstdpad aan te leggen. De gewenste route loopt door Natura 2000-gebied en Ecologische Hoofdstructuur. Ook ligt de route deels buiten de bestemmingsgrens van de Apenheul die in het ontwerpbestemmingsplan Park Berg en Bos e.o. is opgenomen.

Met de gemeente Apeldoorn is afgestemd dat het dienstdpad in het nieuwe bestemmingsplan kan worden opgenomen. Hiervoor dient te worden onderbouwd dat er geen negatieve effecten op de omgeving zijn te verwachten. Deze onderbouwing bestaat in dit geval alleen uit een toets van de effecten op de natuur. In het plangebied of omgeving komen mogelijk beschermde soorten en/of gebieden voor. Grontmij is daarom gevraagd om een quickscan natuur uit te voeren om de consequenties met betrekking tot beschermde natuurwaarden in kaart te brengen.

In deze quickscan natuur wordt op basis van bestaande informatie en een oriënterend veldbezoek een inschatting gemaakt van de natuurwaarden van het plangebied en de mogelijke relaties die er liggen met de omgeving. De quickscan geeft inzicht in de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet, een Natuurbeschermingswet vergunning, Nee-tenzij toets EHS dan wel de noodzaak tot het uitvoeren van nadere inventarisaties of effectbeoordelingen. De quickscan vormt daarmee de basis voor eventuele verdere procedures of vervolgonderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor de natuur.

1.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen langs de buitenrand van de Apenheul te Apeldoorn (zie figuur 1.1). In de optimale situatie loopt het dienstdpad langs de hele buitenrand, van de J.C. Wilsaan (waar in de huidige situatie ook een toegang tot het gebied is) tot de ingangszone aan de zuidkant, zodat hulpdiensten makkelijk alle delen van het park buitenom kunnen bereiken.

Figuur 1.1 Plangebied dienst weg (rode lijn)

a - Ingang J.C. Wilsaan

b - Plangebied bij J.C. Wilsaan (kijkend richting de weg)

c - Toegang werkp pad

d - Deel van het plangebied, links het hoge hek, rechts het lage hek

Figuur 1.2 Foto's plangebied d.d. 21 maart 2013.

1.3 Projectomschrijving

Het project bestaat uit de aanleg van een dienstdpad langs de buitenrand van het dierenpark, dat wil zeggen langs de buitenzijde van het hoge hek (langs delen van het terrein is ook nog een laag hek aanwezig, zie figuur 1.2d). Het gaat om een onverhard pad dat zal worden gebruikt voor bevoorrading (ca. eenmaal per dag in maanden waarin de Apenheul open is), incidenteel gebruik door hulpdiensten en incidenteel gebruik bij werkzaamheden. Het pad blijft binnen een strook van ca. 3 meter vanaf het hek. Bomen die binnen (of net naast, in verband met wortels) deze strook staan, zullen moeten worden gekapt (zie Tabel 1.1).

Tabel 1.1 Bomen van >15 cm op ca 1,5 m binnen ca 4 m van het hoge hek. Bomen bij de ingangszone J.C. Wilsaan zijn apart aangegeven.

Soort	Aantal	Bij ingang J.C. Wilsaan
Douglas	17	3
Beuk	31	1
Amerikaanse eik	24	9
Tamme kastanje	1	
Fijnspar	5	1
Grove den	37	9
Eik	6	
Berk	7	5

2 Toetsingskader

1.1 Inleiding

De wet- en regelgeving voor natuur is in Nederland onderverdeeld in gebiedsbescherming en soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet). Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet). Deze wet ziet toe op bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden. In de Nb-wet en de Ff-wet zijn de belangrijkste bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijnen geïmplementeerd. Daarnaast zijn er ook provinciaal beschermde gebieden en soorten.

Concreet komen in de voorliggende quickscan natuur de volgende beschermingskaders aan bod:

- De Flora- en faunawet;
- De Natuurbeschermingswet;
- De bescherming van de EHS.

1.2 Flora- en faunawet

Ter bescherming van de Nederlandse flora en fauna is sinds 1 april 2002 de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet is gericht op de duurzame instandhouding van soorten planten en dieren. De Flora- en faunawet vervangt o.a. de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de oude Natuurbeschermingswet 1968. In de Flora- en faunawet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelden beschermd. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de Flora- en faunawet gelden de volgende verbodsbepalingen:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 11 en 13. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3. De bescherming van de broedvogels heeft een apart beschermingsregime en is sinds 25 augustus 2009 onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 5 en overige soorten.

tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
tabel 2	Overige soorten	Wat betreft beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV (thans EL&I) goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.
	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt over het algemeen geen ontheffing verleend tijdens het broedseizoen. Van een aantal soorten zijn vogelnesten en bijbehorend functioneel leefgebied jaarrond beschermd en staan op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het ministerie van EL&I. Het betreffen broedvogelsoorten van de beschermingscategorieën 1 t/m 4 en in bepaalde gevallen ook van de beschermingscategorie 5. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij tabel 3). Bescherming van broedvogels uit categorie 5 is jaarrond van toepassing indien ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit is bijvoorbeeld het geval als de soort lokaal zeldzaam is, als er bij een verstoring geen alternatieve nestlocaties beschikbaar zijn of als het aanbieden van een alternatieve (kunstmatige) nestlocatie niet mogelijk is.

In de quickscan wordt getoetst welke verbodsbepalingen overtreden kunnen worden bij de uitvoering van het plan. Afhankelijk van het beschermingsniveau van de soort zal voor de overtreding van de verbodsbepaling al dan niet een ontheffing aangevraagd dienen te worden en/of volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt moeten worden.

1.3 De Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Projecten die een negatieve invloed hebben op deze gebieden mogen niet uitgevoerd worden zonder vergunning.

In de quickscan wordt inzichtelijk gemaakt of er in de omgeving van het plangebied wettelijk beschermde gebieden aanwezig zijn en/of een negatieve invloed hierop door het plan al dan niet is uit te sluiten. Als uit de quickscan blijkt dat negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, dan zal de vervolgstap het uitvoeren van een eventueel aanvullende voortoets zijn. In de voortoets moet duidelijk worden of er een verslechteringstoets of een passende beoordeling opgesteld moet worden. Het uitvoeren van een verslechteringstoets is noodzakelijk bij negatieve effecten die met zekerheid niet significant zijn, het uitvoeren van een passende beoordeling bij negatieve effecten die (mogelijk) significant zijn.

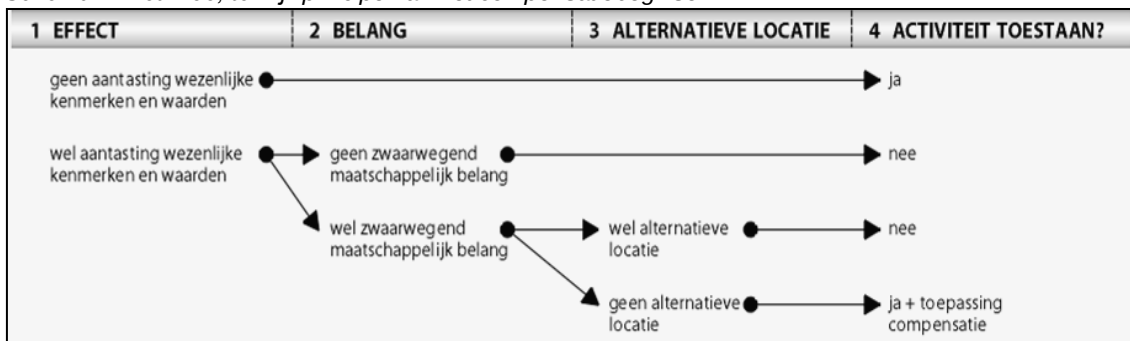
1.4 Ecologische Hoofdstructuur

1.4.1 Algemeen

De doelen en bescherming van de EHS is op landelijk niveau beleidsmatig vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is op provinciaal niveau uitgewerkt tot de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) met kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden, beheersgebieden en robuuste ecologische verbindingzones. De wettelijke bescherming (WRO) van de EHS is geregeld via het bestemmingsplan. De Ecologische Hoofdstructuur voor de provincie Zuid-Holland is globaal vastgelegd in de structuurvisie, maar is exact begrensd in de verordening ruimte. In het voorliggende onderzoek is dan ook uitgegaan van de Verordening Ruimte.

De afweging voor ingrepen in de EHS gaat volgens het “Nee, tenzij-principe”. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een EHS-gebied, dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op de EHS uitkomst bieden om projecten in de EHS te realiseren. Hoewel de EHS saldobenadering in de Nota Ruimte is beschreven gaan de provincies hier op verschillende manieren mee om.

Schema 2: Het “nee, tenzij”-principe van het compensatiebeginsel.

De quickscan geeft inzicht in de ligging van EHS gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van ‘nee-tenzij-toets, procedure’.

3 Resultaten quickscan

3.1 Inventarisatie methode

3.1.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te krijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het mogelijk voorkomen van beschermde soorten en gebieden in het plangebied en omgeving. Hierbij maken we gebruik van diverse ecologische atlassen en internetbronnen (zie literatuurlijst voor een overzicht). Daarnaast zijn via het Natuurloket/GAN-gegevens opgevraagd uit de NDFF. De gegevens zijn overwegend uit de periode na 2000 en nauwkeurig tot ca 10 meter.

Voor de ligging van de EHS is gebruikt gemaakt van de website van de Provincie. Informatie over Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten is afkomstig uit de gebieden-database van het ministerie van EZ.

In de Literatuurlijst is het overzicht van geraadpleegde bronnen weergegeven.

3.1.2 Verkennend veldbezoek

Het terrein van de dierenambulance is op 21 maart 2013 tijdens een verkennend veldbezoek bezocht. Dit veldbezoek is uitgevoerd door een ter zake kundig ecooloog van Grontmij (E.F. Thomassen). Het doel van het verkennende veldbezoek is het onderzoeksgebied te beoordelen op habitatgeschiktheid voor beschermde soorten.

Door de informatie uit het bronnenonderzoek te combineren met informatie uit het veldbezoek ontstaat een goed beeld van het actueel c.q. potentieel voorkomen van beschermde soorten in het gebied.

3.2 Natuurbeschermingswet

Inventarisatie

Uit raadpleging van de gebiedendatabase van het ministerie van EZ (bereikt via www.rijksoverheid.nl) blijkt dat het Natura 2000-gebied Veluwe aanluit op de buitengrens van de Apenheul (zie figuur 3.1). Er zijn geen andere Natura 2000-gebieden of Beschermde natuurmonumenten gelegen in de nabijheid van het plangebied.

Figuur 3.1 Natura 2000-gebied Veluwe (groen) rond de Apenheul.

Doordat de kaart in een digitale omgeving is gemaakt, is de precieze aansluiting van het Natura 2000-gebied op het terrein van de Apenheul niet overal helder. Daarom wordt in de quickscan ervan uitgegaan dat het Natura 2000-gebied overal direct aansluit op de kadastrale grens van de Apenheul en het dienstdpad voor het grootste deel binnen Natura 2000-gebied komt te liggen.

Tabel 3.1 Instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied de Veluwe

		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.
Habitattypen				
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	>	>	
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	=	=	
H2330	Zandverstuivingen	>	>	
H3130	Zwakgebufferde vennen	=	=	
H3160	Zure vennen	=	>	
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten (waterra-nonkels)	>	>	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	>	>	
H4030	Droge heiden	>	>	
H5130	Jeneverbesstruwelen	=	>	
H6230	*Heischrale graslanden	>	>	
H6410	Blauwgraslanden	>	>	
H7110B	*Actieve hoogvenen (heideveentjes)	>	>	
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	>	>	
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	>	=	

H9160A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	>	=	
H9190	Oude eikenbossen	>	>	
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	>	>	
Habitatsoorten				
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	>	>	>
H1083	Vliegend hert	>	>	>
H1096	Beekprik	>	>	>
H1163	Rivierdonderpad	>	=	>
H1166	Kamsalamander	=	=	=
H1318	Meervleermuis	=	=	=
H1831	Drijvende waterweegbree	=	=	=
Broedvogels				
A072	Wespendief	=	=	
A224	Nachtzwaluw	=	=	
A229	IJsvogel	=	=	
A233	Draaihal	>	>	
A236	Zwarte Specht	=	=	
A246	Boomleeuwerik	=	=	
A255	Duinpieper	>	>	
A276	Roodborsttapuit	=	=	
A277	Tapuit	>	>	
A338	Grauwe Klauwier	>	>	

Effecten

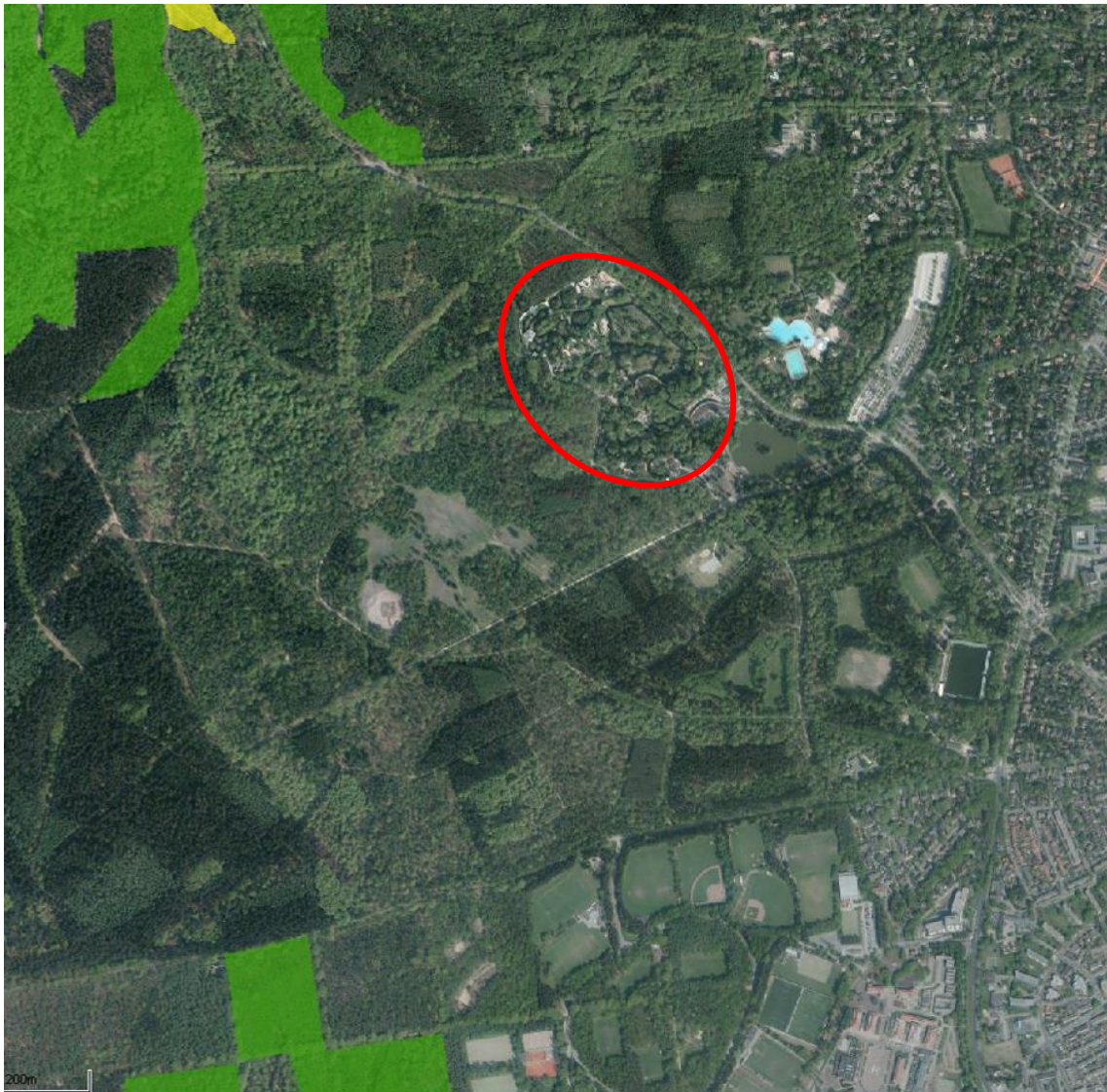
Uit raadpleging van de habitattypenkaart van de provincie Gelderland (figuur 3.2) blijkt dat er geen aangewezen habitattypen aanwezig zijn direct rond het terrein van de Apenheul. Ook uit het verkennende terreinbezoek (zie figuur 1.2) blijkt dat de bossen rond het terrein niet tot een habitatype behoren waarvoor een instandhoudingsdoelstelling is geformuleerd voor de Veluwe. Het gaat namelijk uitsluitend om betrekkelijk jong bos. Vernietiging van habitattypen is dan ook uitgesloten.

Uit raadpleging van de leefgebiedenkaart van de provincie Gelderland blijkt dat het gebied waarin de Apenheul is gelegen leefgebied is voor zwarte specht en wespandief. Met de aanleg van het dienstdpad gaat een smalle strook (totaal ca 0,25 ha) van dit leefgebied verloren. Dit zal in ieder geval niet leiden tot een significant effect op de instandhoudingsdoelstellingen voor zwarte specht en wespandief aangezien het om een zeer klein deel van potentieel leefgebied gaat.

De intensiteit van het gebruik van het onverharde dienstdpad is verder dusdanig dat verstoring onwaarschijnlijk is en in ieder geval niet tot een significant effect op de instandhoudingsdoelstellingen voor soorten leidt. Daarnaast is het bos direct rond de Apenheul door bestaande verstoring als gevolg van recreatief gebruik van park Berg en Bos in de huidige situatie al weinig geschikt voor zwarte specht en wespandief en zijn er dan ook geen waarnemingen van deze soorten rond het plangebied.

Uit bronnenonderzoek blijkt dat in en rond de Apenheul incidenteel exemplaren van vliegend hert worden waargenomen. Deze dieren komen vermoedelijk uit de omgeving aangezien geschikte omstandigheden binnen en direct rond de Apenheul ontbreken. Ook in de strook waar het dienstdpad moet komen zijn geen geschikte omstandigheden (oude eikenstobben).

Voor overige habitat- en vogelsoorten waarvoor Natura 2000-gebied de Veluwe is aangewezen (zie Tabel 3.1), is rond de Apenheul geen geschikt leefgebied aanwezig.

Figuur 3.2 Habitattypen (gekleurde vlakken) in Natura 2000-gebied Veluwe in de omgeving van de Apenheul.

Toetsing aan wetgeving

Op basis van het bovenstaande zijn significante effecten in het kader van de Natuurbeschermingswet uitgesloten. Een beperkte aantasting van het potentieel leefgebied van zwarte specht en wespandief is echter niet uitgesloten. Daarnaast kan er sprake zijn van enige toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen als gevolg van de aanleg en gebruik van het pad. Dit zal nader onderzocht moeten worden in een habitattoets. Bovendien zal een Natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd moeten worden. Aangezien significante effecten zijn uit te sluiten zal deze vergunning verleenbaar zijn.

De Natuurbeschermingswet vormt daarom geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan op dit punt.

Tabel 3.2 Samenvatting toetsing effecten op de Veluwe aan de Natuurbeschermingswet

Doelstelling	Afstand tot plangebied	Mogelijke effecten	Vervolg procedure
Habitattypen	> 400 m	vermesting/verzuring	NB-wet vergunning en habitattoets
Habitatsoorten	nvt	geen	geen
Zwarte specht, en wespandief	0 m	verlies smalle strook	NB-wet vergunning en habitattoets
Overige vogelsoorten	nvt	geen	geen

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

Inventarisatie

Uit de EHS-kaart van de provincie Gelderland blijkt dat het terrein van de Apenheul en het gebied er omheen onderdeel uitmaken van begrensde EHS (zie figuur 3.3).

Figuur 3.3 EHS begrenzing (groen) ter hoogte van het plangebied. Bron: website Provincie Gelderland.

In de streekplanuitwerking van de provincie Gelderland zijn voor de Veluwe de volgende voor aanpassing van het bestemmingsplan relevante kernkwaliteiten en ontwikkelingsopgaven opgenomen:

Kernkwaliteiten

- Het grootschalige samenhangende bos- en natuurgebied waarbinnen uitwisseling van planten en dieren mogelijk is, waarbinnen natuurlijke processen zoveel mogelijk ongestoord verlopen, en waarbinnen het beheer optimaal is afgestemd op de gevarieerde natuurdoelstellingen. Hierbij is zowel ruimte voor grote eenheden natuur en natuurbos als voor meer 'beheerde' natuur: multifunctioneel bos, heide, vennen en stuifzanden en de daarbij behorende flora en fauna.
- De uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren binnen de hele Veluwe, in het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe.
- De verwevenheid en het samengaan van cultuurhistorie en natuur in onder andere landgoederen, sprengen, oude landbouwenclaves, grafheuvels en hakhoutbossen.

Ontwikkelingsopgaven

- Het herstellen, ontwikkelen en verbinden van heide en heischrale vegetaties ten behoeve van hieraan gebonden soorten als reptielen en insecten.
- Het realiseren van één aaneengesloten leefgebied voor grote zoogdieren (hert, wild zwijn, das en boommarter) met verbindingen naar de uiterwaarden van IJssel en Rijn en met voldoende passeerbaarheid van de aanwezige wegen; verminderen van de lengte aan rasters; ontwikkelen van agrarische cultuurgronden tot graasweiden met prioriteit bij de "ecologische poorten".
- Aanpassen van het bosbeheer zodat een duurzame populatie van het vliegend hert zich kan ontwikkelen.
- Het terugdringen van de ammoniakbelasting op kwetsbare natuurdoeltypen.

Vanuit het kader van de "nee, tenzij ..." benadering moet beschouwd worden of ontwikkelingen, die binnen het bestemmingsplan mogelijk gemaakt worden, leiden tot aantasting van kernkwaliteiten van de EHS.

De Apenheul zelf is een afgesloten terrein dat geen open verbinding heeft met het omliggende EHS gebied. Voor grondbewonende zoogdieren uit de omgeving is het gebied dan ook niet toegankelijk. Door de aard van de inrichting en het gebruik van de Apenheul is het terrein en de directe omgeving niet geschikt voor verstoringgevoelige soorten als zwarte specht en wespen-dief. Uit de ecologische studie die is uitgevoerd ter voorbereiding van sloop- en bouwwerkzaamheden in de Apenheul (Ecologisch onderzoek bouw- en sloopplannen Apenheul, 2010) blijkt ook dat EHS natuurwaarden niet of nauwelijks aanwezig zijn op het terrein van de Apenheul. Uit het veldbezoek in het kader van de quickscan blijkt dat dit ook het geval is voor de strook direct rond het terrein waar het dienstdpad moet komen.

Effecten

Uit de inventarisatie blijkt dat de kernkwaliteiten van de EHS in het plangebied niet of nauwelijks aanwezig zijn. De strook maakt wel deel uit van het oppervlak bos binnen EHS, maar het plangebied is een smalle strook (ca 3 m) direct rond de Apenheul, waardoor significante aantasting van deze kernkwaliteit uitgesloten is. Er treedt voorts geen versnippering op en de vrije uitwisseling van dieren wordt niet gehinderd.

Toetsing aan nee, tenzij...-principe

Op basis van het bovenstaande is nadere toetsing aan het Nee, tenzij ... principe niet noodzakelijk. Het EHS-beleid leidt niet tot belemmeringen voor de voorgenomen activiteit.

3.4 Soortbescherming

3.4.1 Flora

Bronnenonderzoek en verkennend veldbezoek

Er zijn in de beschikbare bronnen geen aanwijzingen gevonden voor het voorkomen binnen het plangebied van beschermde plantensoorten.

De omstandigheden binnen het plangebied bieden ook geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde plantensoorten aangezien het bebost gebied is met weinig ondergroei.

Toetsing Flora- en faunawet

Er komen binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten voor, ook bevat het plangebied geen geschikt biotoop. Een vervolgpcedure (nader onderzoek, ontheffing, maatregelen) is niet noodzakelijk.

3.4.2 Zoogdieren

Bronnenonderzoek en verkennend veldbezoek

Uit beschikbare gegevens blijkt dat in en direct rondom het plangebied gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen zijn. In de directe omgeving is ook de watervleermuis waargenomen. Uit het veldbezoek blijkt dat de te kappen bomen wei-

nig potentie hebben voor vleermuizen. De bomen zijn overwegend vrij jong of in ieder geval vrij dun en hebben geen holtes of loshangende schors e.d. Verblijfplaatsen (m.n. paarplaatsen ruijge dwergvleermuis) kunnen echter niet helemaal uitgesloten worden. Dit moet nog nader onderzocht worden als bekend is welke bomen gekapt moeten worden.

Naast de vleermuizen zijn er in de beschikbare bronnen waarnemingen van eekhoorn in de Apenheul (Tabel 2 Ff-wet). In de te kappen bomen zijn geen eekhoornnesten waargenomen, maar dit zou nader gecontroleerd moeten worden, ook voor bomen direct naast het plangebied. In de nabije omgeving zijn waarnemingen bekend van boommarter (Tabel 3 Ff-wet) en van veldmuis, mol, ree, wild zwijn en edelhert (allen Tabel 1 Ff-wet). Aanwezigheid van holtes van de boommarter binnen het plan is uitgesloten, omdat de bomen niet of nauwelijks holtes hebben en daar ook te jong en/of dun voor zijn. Tenslotte kunnen op basis van habitatgeschiktheid algemene soorten (Tabel 1 Ff-wet) als egel, mol, huismuis, bosmuis en rosse woelmuis binnen het plangebied voorkomen.

Toetsing Flora- en faunawet

Er zijn geen aanwijzingen voor aanwezigheid van vleermuisverblijven in (te kappen) bomen binnen het plangebied en de te kappen bomen hebben ook weinig potentie voor vleermuisverblijven, maar verblijfplaatsen (m.n. paarplaatsen) kunnen niet geheel uitgesloten worden. Hiervoor is nog een controle van de te kappen bomen noodzakelijk. Wanneer verblijfplaatsen aanwezig blijken in het plangebied, zullen maatregelen noodzakelijk zijn om effecten te voorkomen. Dit vormt geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

De overige zoogdiersoorten die binnen het plangebied (kunnen) voorkomen, zijn soorten van Tabel 2 (eekhoorn) of 1 (overige soorten) van de Ff-wet. Voor soorten van Tabel 1 geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Ff-wet, maar is wel de zorgplicht van toepassing.

3.4.3 Vogels

Bronnenonderzoek en verkennend veldbezoek

Uit bronnenonderzoek blijkt dat er binnen het plangebied en in de directe omgeving een groot aantal vogelsoorten voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn echter binnen het plangebied voor slechts een klein deel hiervan geschikte omstandigheden om tot broeden te komen geconstateerd. Het betreft overwegend algemene vogelsoorten van bos en struweel met nesten die niet jaarrond beschermd zijn, zoals merel, houtduif, ekster, winterkoning en roodborst. De aanwezigheid van (vogelsoorten met) jaarrond beschermde nesten (zoals spechten en diverse roofvogelsoorten) kan op basis van het veldbezoek nog niet uitgesloten worden. Hiervoor is dan ook nog een gericht onderzoek nodig.

Toetsing Flora- en faunawet

Alle vogels genieten bescherming onder Ff-wet en verstoring van broedende vogels en broedsel is dan ook niet toegestaan. Verstoring van broedvogels treedt op wanneer er tijdens de broedperiode werkzaamheden plaatsvinden waardoor broedgevallen worden verstoord, zoals vergraven van terrein, sloop of kap. Het broedseizoen is per soort verschillend. Globaal gaat het om de periode van half maart tot half juli. Effecten in het kader van de Ff-wet kunnen dan ook voorkomen worden door dergelijke werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Wanneer jaarrond beschermde nesten aanwezig blijken in het plangebied, zullen maatregelen noodzakelijk zijn om effecten te voorkomen. Dit vormt geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

3.4.4 Vissen

Literatuurstudie en verkennend veldbezoek

In het plangebied is geen open water en dus geen geschikt biotoop aanwezig.

Toetsing Flora- en faunawet

Er zijn geen vissen aanwezig binnen het plangebied. Effecten kunnen dan ook uitgesloten worden. Een vervolgpcedure (nader onderzoek, ontheffing, maatregelen) is niet noodzakelijk.

3.4.5 Amfibieën

Literatuurstudie en verkennend veldbezoek

Er is binnen het plangebied geen open water aanwezig, en dus geen (daadwerkelijk of potentieel) voortplantingsbiotoop. Uit de nabije omgeving zijn waarnemingen bekend van kleine watersalamander, bruine kikker, middelste groene kikker en gewone pad. Voor deze soorten is binnen het plangebied potentieel overwinteringsgebied in de vorm van bos en struiken met een strooisellaag. Van streng beschermde soorten (Tabel 3 AMvB Ff-wet) zijn uit de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend.

Toetsing Flora- en faunawet

De enige amfibieënsoorten waarvoor enige potentie in de vorm van overwinteringsbiotoop aanwezig is binnen het plangebied, zoals gewone pad, zijn algemene soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 van de Ff-wet. Dit biotoop kan bij de aanlegwerkzaamheden aangetast worden. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Ff-wet. De zorgplicht is wel van toepassing. Een vervolgpcedure (nader onderzoek, ontheffing, maatregelen) is niet noodzakelijk en er is geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan

3.4.6 Reptielen

Literatuurstudie en verkennend veldbezoek

Uit bronnenonderzoek blijkt dat de ringslang in de directe omgeving voorkomt, namelijk binnen de Apenheul zelf. De strook waar het dienstpad moet komen, biedt echter geen geschikte biotoop voor de ringslang. Wel is er geschikte biotoop aanwezig voor de hazelworm, die in de omgeving voorkomt. Deze soort komt onder andere voor in open bosranden, zoals die rond de Apenheul aanwezig zijn.

Geschikt biotoop voor andere reptielen, zoals adder en hagedissen (droge, schrale vegetaties) ontbreekt in het plangebied.

Toetsing Flora- en faunawet

Er is geschikt biotoop aanwezig voor de hazelworm binnen het plangebied. Het al dan niet voorkomen van deze soort dient voor uitvoering nader onderzocht te worden. Wanneer de hazelworm aanwezig blijkt in het plangebied, zullen maatregelen noodzakelijk zijn om effecten te voorkomen. Dit vormt geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

3.4.7 Ongewervelden

Literatuurstudie en verkennend veldbezoek

Uit bronnenonderzoek blijkt dat in en rond de Apenheul incidenteel exemplaren van vliegend hert worden waargenomen. Deze dieren komen vermoedelijk uit de omgeving aangezien geschikte omstandigheden binnen en direct rond de Apenheul ontbreken. Ook in de strook waar het dienstpad moet komen zijn geen geschikte omstandigheden (oude eikenstobben). Rode bosmier komt wel in de omgeving voor. In het plangebied zijn echter geen nesten van rode bosmieren aangetroffen.

Toetsing Flora- en faunawet

Er komen geen beschermde soorten ongewervelden en/of geschikt biotoop voor binnen het plangebied of in de directe omgeving. Effecten in het kader van de Ff-wet zijn dan ook uitgesloten. Een vervolgpcedure (nader onderzoek, ontheffing, maatregelen) is niet noodzakelijk.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Natuurbeschermingswet

Het dienstdpad wordt aangelegd langs de rand en in ieder geval deels binnen Natura 2000-gebied de Veluwe. Een significant effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de Veluwe is uitgesloten en er is dan ook geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

Voor uitvoering van het project is wel een Natuurbeschermingswetvergunning nodig. Deze dient onderbouwd te worden door middel van een habitattoets. Aanbevolen wordt om de voorliggende quickscan voor te leggen bij de provincie en te verifiëren of de provincie de conclusies deelt.

4.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het dienstdpad wordt aangelegd binnen begrensde EHS. Kernkwaliteiten van de EHS zijn echter vrijwel afwezig. Daarnaast gaat het om een smalle strook direct langs de buitenrand van de Apenheul. Een negatief effect op kernkwaliteiten van de EHS is daarmee uitgesloten. Een vervolgprocedure in het kader van EHS is niet noodzakelijk; er is geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

4.3 Flora- en faunawet

Tabel 4.1 geeft een overzicht van beschermde soorten die (mogelijk) in en rond het plangebied voorkomen.

Tabel 4.1 Beschermde soorten waargenomen in het plangebied en omgeving en soorten die mogelijk in het gebied voorkomen op grond van habitatgeschiktheid.

Soorten/ soortgroep	Voorkomen vastgesteld?	Geschikt habitat aanwezig?	Vaste verblijfplaatsen	Flora- en faunawet
Algemene broedvogelsoorten zoals merel, houtduif etc.	ja	ja	Nee	Categorie overige soorten
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (bijv. spechten en roofvogels)	nee	ja	mogelijk	Categorie 1-5
Watervleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis	ja	ja	nee	Ff-wet Tabel 3
Algemene zoogdiersoorten als egel, ree etc.	ja	ja	nee	Ff-wet, Tabel 1
Hazelworm	nee	ja	nee	Ff-wet Tabel 3
Flora	nee	nee	nee	n.v.t.
Vissen	nee	nee	nee	n.v.t.
Amfibieën	nee	ja	nee	Tabel 1
Ongewervelden	nee	nee	nee	n.v.t.

- Er komen geen beschermde planten, vissen of ongewervelden voor binnen het plangebied.
- Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen op basis van het veldbezoek nog niet uitgesloten worden. Dit moet nog gecontroleerd worden als bekend is welke bomen gekapt moeten worden. Dit is geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.
- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten kan op basis van het veldbezoek niet uitgesloten worden. Hiervoor is dan ook nog een controle noodzakelijk als bekend is welke bomen gekapt moeten worden. Afhankelijk van de uitkomsten kunnen maatregelen noodza-

kelijk zijn om effecten te voorkomen. Dit is geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

- Er kunnen binnen het plangebied amfibieënsoorten voorkomen die zijn opgenomen in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke ingrepen een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Wel moet de zorgplicht in acht genomen worden.
- De hazelworm kan binnen het plangebied voorkomen. Voor de ringslang, die in de nabijheid voorkomt, is geen geschikt biotoop binnen het plangebied. Aanwezigheid van de hazelworm dient nog nader onderzocht te worden. Afhankelijk van de uitkomsten kunnen maatregelen noodzakelijk zijn om effecten te voorkomen. Dit is geen belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan.

4.4 Conclusies en aanbevelingen

- Om verstoring van broedvogels te voorkomen, dienen verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te vinden.
- Om verstoring van vleermuizen te voorkomen, dienen verstorende werkzaamheden overdag plaats te vinden.
- Voor aanvang van werkzaamheden is nog een check noodzakelijk op aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogels, eekhoornnesten, hazelworm en verblijfplaatsen van vleermuizen.
- Er is geen belemmering, voortkomende uit de wet- en regelgeving voor natuur, voor aanpassing van het bestemmingsplan om aanleg van het dienstdaag mogelijk te maken.
- Voor uitvoering van het project is een Natuurbeschermingswetvergunning nodig. Deze dient onderbouwd te worden door middel van een habitattoets. Aanbevolen wordt om de voorliggende quickscan eerst nog voor te leggen bij de provincie en te verifiëren of de provincie de conclusies deelt.

5 Geraadpleegde bronnen

www.zoogdieratlas.nl

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

www.rijksoverheid.nl (informatie over Natura 2000)

www.gelderland.nl (informatie over EHS)

- Ecologisch onderzoek bouw- en sloopplannen Apenheul. Arcadis, 2010.
- Actualiserende quickscan Flora- en faunawet reconstructie ingang berg en bos te Apeldoorn. Adviesbureau Mertens, 2010
- Natuurtoets Flora- en faunawet, Voortoets vogel- en habitatrichtlijn voor drie plannen in het buitengebied van Apeldoorn. Adviesbureau Mertens, 2007